

Секція 8. Світова та регіональна економічні інтеграції

МАІСУРАДЗЕ М.Ю.

к.е.н., докторант

Інститут економіки промисловості НАН України

м. Київ, Україна

**ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА ДЕРЖАВНІ
ЗАКУПІВЛІ В ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ З
УРАХУВАННЯМ ПОЛОЖЕНЬ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ
УКРАЇНОЮ ТА ЄС**

Реалізація заходів з модернізації та розвитку паливно-енергетичного комплексу з метою забезпечення енергетичної безпеки країни потребує значних інвестицій. Об'єктивно, що залучення не тільки іноземних, а й вітчизняних інвесторів у реальний сектор економіки визначається стабільністю чинного законодавства, гарантуванням захисту інтересів інвесторів та інвестицій, недискримінаційним підходом у тендерних процедурах.

Наслідком збройного конфлікту у східних регіонах України стало не тільки руйнування об'єктів інфраструктури, а й виробничих підприємств, у тому числі паливно-енергетичного комплексу. Біля половини вугледобувних підприємств залишилися на території, що знаходиться поза контролем офіційної влади держави і саме ці підприємства постраждали найбільше, зокрема, багато підприємств зазнали руйнувань та затоплення. Крім того, ряд теплових електростанцій та частина об'єктів енергетичної інфраструктури було пошкоджено або частково зруйновано.

В перспективі, відновлення економічної системи Донецької та Луганської областей має здійснюватися з урахуванням необхідності розвитку підприємств на інноваційній основі із використанням кращого світового досвіду. При цьому важлива роль має бути відведена застосуванню механізмів державно-приватного партнерства у цьому процесі. По-перше, саме державно-приватне партнерство здатне ефективно

об'єднати ресурси та можливості держави та приватних інвесторів задля досягнення спільної мети – забезпечення соціально-економічного розвитку на основі розподілу ризиків та відповідальності між сторонами, особливо за умов обмежених фінансових можливостей держави. По-друге, інституційні основи розвитку державно-приватного партнерства було закладено ще в 2010 р. разом із прийняттям профільного Закону [1]. Разом із цим слід зазначити, що національна законодавча та нормативно-правова база з питань застосування державно-приватного партнерства продовжує розвиватись та розширюватись [2]. Крім того, реалізація проектів державно-приватного партнерства, наприклад, у формі концесій, досить тісно пов'язана із державними закупівлями; використання механізму державних закупівель може виступати також однією з умов договорів державно-приватного партнерства, зокрема, у якості внеску державного партнера. Отже, не менш важливим інструментом відновлення та розвитку підприємств та об'єктів інфраструктури паливно-енергетичного комплексу виступають державні закупівлі.

Враховуючи належність переважної частини об'єктів паливно-енергетичного комплексу до державного сектору економіки, а також те, що на теперішній час суттєва частка товарів (робіт, послуг) закуповується підприємствами (установами, організаціями) державного сектору економіки на конкурсній основі відповідно до вимог законів про здійснення державних закупівель [3-4], подальше вдосконалення механізмів державних закупівель є вкрай важливим завданням. Зокрема, вимоги зазначених законів застосовуються до всіх замовників та закупівель товарів, робіт і послуг, за умови, що вартість предмета закупівлі (без урахування податку на додану вартість), товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень, а робіт - 1 мільйон гривень [3-4].

На теперішній час першим кроком до вдосконалення системи

державних закупівель став пілотний проект із впровадження системи електронних державних закупівель [5], метою якої є прозорість, спрощення процедури закупівель та подолання корупційної складової. Саме забезпечення прозорих процедур, конкуренція та подолання корупції у системі державних закупівель, мають сприяти й розвитку підприємств державного сектору економіки. За таких умов розширюються можливості участі іноземних учасників, що також сприятиме формуванню здорового конкурентного середовища.

Варто підкреслити, що подальший розвиток і вдосконалення системи державних закупівель та окремих форм державно-приватного партнерства (йдеться про концесії) відбуватиметься з урахуванням положень Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Угода) [6-7]. Відповідно до гл. 8 ст. 48 сторони забезпечують взаємний доступ до ринків державних закупівель на основі принципу національного режиму на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях для державних контрактів та договорів концесії у традиційних галузях економіки, а також у комунальному господарстві. Відповідно, передбачається послідовне наближення законодавства України у сфері державних закупівель до законодавства ЄС, що має супроводжуватися інституційною реформою та створенням ефективної системи державних закупівель на основі принципів, якими регулюються державні закупівлі ЄС, а також понять та визначень, встановлених в Директиві 2004/18/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 31.03.2004 р. про координацію процедур з проведення тендерів на укладення контрактів на виконання робіт, постачання товарів і надання послуг і Директиви 2004/17/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 31.03.2004 р. про координацію процедур здійснення закупівель суб'єктами, що здійснюють свою діяльність у водному, енергетичному, транспортному та поштовому секторах [7]. Разом із тим сфера застосування положень Угоди

поширюватиметься на контракти, вартість яких перевищуватиме: (a) 133000 EUR для державних контрактів на поставку товарів та надання послуг для центральних державних органів, за винятком державних контрактів на надання послуг, визначених у Директиві 2004/18/ЄС; (b) 206000 EUR для державних контрактів на поставку товарів та надання послуг, на які не поширюється пункт а; (c) 5150000 EUR для державних контрактів на виконання робіт та державних концесій; (d) 5150000 EUR для державних контрактів на виконання робіт в комунальному та інфраструктурному секторах; (e) 412000 EUR для державних контрактів на поставку товарів та надання послуг в комунальному та інфраструктурному секторах [7]. Отже, імплементація Угоди дозволить значно підвищити порогові вартості предметів закупівель, що матиме позитивний вплив на розвиток сфери здійснення державних закупівель, в тому числі, сприятиме більш ефективному функціонуванню підприємств паливно-енергетичного комплексу, оскільки переважна частина товарів (робіт, послуг), що ними закуповується, підпадає під дію чинного законодавства [6-7], отже вони витрачають багато часу на підготовку до тендерів, оформлення тендерної документації тощо, тобто на бюрократичну роботу. В цілому, підвищення граничної вартості предметів державних закупівель дозволить суттєво скоротити кількість тендерів та витрати, пов'язані із підготовкою до них, це також надасть підприємствам більше свободи у провадженні господарської діяльності.

Таким чином, Угода про асоціацію України з ЄС відкриває можливості для залучення іноземних інвесторів в проекти державно-приватного партнерства в Україні, а також ринки державних закупівель для іноземних учасників, так само, як і відкриваються ринки державних закупівель країн ЄС, що в цілому сприятиме інтеграції національної економіки в єдине європейське економічне середовище.

Література:

1. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010.– № 40. – Ст. 524 (Зі змін. та допов.).
2. Маісурадзе М.Ю. Нормативно-правове забезпечення здійснення державно-приватного партнерства в Україні / М.Ю. Маісурадзе // Економіка та право. – 2013. – № 3. – С. 115-123.
3. Про здійснення державних закупівель: Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII // Офіційний вісник України. – 2014. - № 34. – Ст. 900 (Зі змін. та допов.).
4. Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності: Закон України від 24.05.2012 р. № 4851-VI // Офіційний вісник України. – 2012. - № 46. – Ст. 1807 (Зі змін. та допов.).
5. Система електронних державних закупівель ProZorro [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prozorro.org/#infographic>
6. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 40. – Ст. 2021.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 21.03.2014 р., 27.06.2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Т. 1. – Ст. 2125.